

ZAPISNIK
sa 26. sjednice Odbora za evropske integracije Skupštine Crne Gore,
održane 27. novembra 2018. godine

Sjednica je počela u 10.35 časova.

Sjednici je predsjedavao Slaven Radunović, predsjednik Odbora.

Sjednici su prisustvovali članovi Odbora: Adrijan Vuksanović, Marija Čatović, Daliborka Pejović, Sanja Pavičević, Mihailo Anđušić, Momčilo Martinović i Ljiljana Đurašković.

Sjednici Odbora nisu prisustvovali članovi: Nikola Rakočević, Branko Radulović, Neđeljko Rudović i Ranko Krivokapić.

Kao zamjena poslaniku Nikoli Rakočeviću, sjednici je prisustvovao poslanik Bogdan Fatić.

Sjednici su prisustvovali: Aleksandar Drljević, glavni pregovarač Crne Gore sa EU, Marko Mrdak, zamjenik glavnog pregovarača za poglavlja pravne tekovine EU, Dragana Marković, savjetnica glavnog pregovarača, Marijana Laković-Dražković, generalna direktorica Direktorata za pravosuđe u Ministarstvu pravde i Ivan Đurković, saradnik u Kancelariji za evropske integracije.

Sjednici su prisustvovali sekretarka Odbora Marija Maraš i saradnici u Sekretarijatu Odbora Marija Milošević i Luka Pejović.

Sjednica je bila otvorena za javnost.

* * * * *

Nakon što je konstatovao da postoji kvorum za rad, predsjednik Odbora Slaven Radunović potvrdio je da je usvojen predviđeni

D N E V N I R E D :

1. **Sedamnaesti kvartalni izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju, za period januar – mart 2018. godine;**
2. **Osamnaesti kvartalni izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju, za period april – jun 2018. godine;**
3. **Deveti polugodišnji izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju, za period januar – jun 2018. godine;**
4. **Razno.**

* * * * *

Nakon konsultacija sa kolegama iz vladajuće većine, predsjednik Radunović je predložio da se na dnevni red uvrsti još jedna tačka: *Izbor zamjenika predsjednika Odbora za evropske integracije*, i predložio usvajanje dopunjenog dnevnog reda:

1. **Sedamnaesti kvartalni izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju, za period januar – mart 2018. godine;**
2. **Osamnaesti kvartalni izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju, za period april – jun 2018. godine;**
3. **Deveti polugodišnji izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju, za period januar – jun 2018. godine;**
4. **Izbor zamjenika predsjednika Odbora za evropske integracije;**
5. **Razno.**

Nakon što je izmijenjeni dnevni red jednoglasno usvojen, prisutni su se izjasnili o zapisniku sa 25. sjednice Odbora koji je, takođe, usvojen jednoglasno.

Predsjednik Radunović predložio je da se objedini diskusija o izvještajima u okviru prve tri tačke dnevnog reda, koji se odnose na isti vremenski period, januar - jun 2018. godine. Predlog je jednoglasno prihvaćen.

* * * * *

TAČKA 1, 2 i 3

SEDAMNAESTI KVARTALNI IZVJEŠTAJ O UKUPNIM AKTIVNOSTIMA U OKVIRU PROCESA INTEGRACIJE CRNE GORE U EVROPSKU UNIJU, ZA PERIOD JANUAR – MART 2018. GODINE

OSAMNAESTI KVARTALNI IZVJEŠTAJ O UKUPNIM AKTIVNOSTIMA U OKVIRU PROCESA INTEGRACIJE CRNE GORE U EVROPSKU UNIJU, ZA PERIOD APRIL – JUN 2018. GODINE

DEVETI POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O UKUPNIM AKTIVNOSTIMA U OKVIRU PROCESA INTEGRACIJE CRNE GORE U EVROPSKU UNIJU, ZA PERIOD JANUAR – JUN, 2018. GODINE

Predsjednik Radunović je na početku diskusije riječ dao glavnom pregovaraču Aleksandru Drljeviću.

Glavni pregovarač Drljević predstavio je aktivnosti organizovane u kontekstu sprovođenja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) - održan je IX sastanak Savjeta za stabilizaciju i pridruživanje između Crne Gore i Evropske unije 25. juna u Luksemburgu, kao i dva sastanka sektorskih Pododbora: Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju između Evropske komisije i Crne Gore i Pododbora za saobraćaj, energetiku, životnu sredinu i regionalnu politiku između Crne Gore i Evropske komisije, oba u Briselu, dok je u Sarajevu 22. februara 2018. godine održan prvi sastanak Zajedničkog odbora između Crne Gore i Bosne i Hercegovine.

U dijelu pristupnih pregovora, Drljević je kazao da je trenutni bilans 31 otvoreno pregovaračko poglavlje, od kojih su 3 privremeno zatvorena, čemu je kao doprinos istaknut nastavak dinamike pregovora i održavanje Međuvladine konferencije o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji na ministarskom nivou 25. juna 2018. godine u Luksamburgu. Tom prilikom je otvoreno pregovaračko poglavlje 17 – Ekonomska i monetarna unija.

Drljević je istakao da je, u dijelu vladavine prava, Vlada 8. februara 2018. godine usvojila šeste polugodišnje izvještaje o realizaciji akcionih planova za poglavlja 23 i 24, koji su pokazali da je od dospjelih mjera realizovano ili se kontinuirano realizuje 76% mjera iz Akcionog plana za 23. poglavlje, 72% mjera iz Akcionog plana za 24. poglavlje i 48% mjera iz Operativnog dokumenta. Drljević je kazao da je u izvještajnom periodu završena ekspertska misija o medijskom sektoru, koja je otpočela u septembru 2017. godine, a koja je sprovedena u okviru zajedničkog projekta Savjeta Evrope i EU "Jačanje pravosudne ekspertize o slobodi izražavanja i medija u Jugoistočnoj Evropi (JUFREX)". Misija je rezultirala pripremom Analize medijskog sektora, koja sadrži 68 konkretnih preporuka za dalju reformu u ovoj oblasti.

Glavni pregovarač Drljević je kazao da je Vlada Crne Gore u ovom izvještajnom periodu usvojila niz informacija o realizaciji obaveza o napretku u procesu evropskih integracija, da su u dijelu političkog dijaloga najviši crnogorski zvaničnici imali više susreta sa predstavnicima institucija EU, kao i da se nastavilo sa intenzivnom dinamikom bilateralnih i multilateralnih susreta. Drljević je podsjetio da je Evropska komisija predstavila državama članicama EU Radni dokument o stanju u poglavljima 23 i 24 u Crnoj Gori, koji sadrži pregled ostvarenih

rezultata u oblastima od značaja, kao i preporuke za dalje unapređenje stanja. U dokumentu je konstatovano da Crna Gora bilježi kontinuirani napredak u zakonodavnoj reformi i izgradnji institucija, kao i da je postigla početni bilans ostvarenih rezultata u borbi protiv korupcije na visokom nivou i organizovanog kriminala, pranja novca i privremenog oduzimanja imovine. Takođe, Drljević ističe da je konstatovano da borba protiv organizovanog kriminala daje bolje rezultate nego u prethodnim godinama, dijelom zbog ojačane policijske saradnje sa državama članicama EU, dok se u dijelu slobode medija, istrage slučajeva napada na novinare, borbe protiv korupcije, politike prevencije opojnih droga, trgovine ljudima i trajnog oduzimanja imovine bilježe rezultati koji su okarakterisani kao nedovoljni.

Član Odbora Adrijan Vuksanović upitao je glavnog pregovarača da li će se u slučaju neotvaranja poglavlja 27 u narednom periodu tumačiti da je na snazi klauzula balansa, ili da je u pitanju politička volja država članica EU. Drljević je kazao da vjeruje da će Crna Gora u narednom periodu otvoriti poglavlje 27, jer su relevantne institucije Crne Gore realizovale sve preuzete obaveze, planiranom dinamikom iz pomenutog poglavlja, koje su neophodne za proces otvaranja pregovora u ovom poglavlju, ali da će otvaranje poglavlja zavisi i od procjene zemalja članica EU.

Predsjednik Odbora Radunović je, kao komentar na odgovor glavnog pregovarača i njegovu izjavu da u ovom procesu ne zavisi sve isključivo od Crne Gore, kazao da, ukoliko se govori o usaglašavanju standarda sa tekovinama EU, onda uspjeh na tom polju zavisi samo od Crne Gore i od toga da li se ispunilo sve što se od nje zahtijevalo ili ne, upitavši ujedno da li postoje političke barijere za Crnu Goru u procesu integracije u Uniju. Glavni pregovarač Drljević je kazao da je početno mjerilo koje se tiče poglavlja 27 ispunjeno, i da sa tehničkog aspekta ne postoje prepreke za njegovo otvaranje, naglašavajući da je ovo ujedno i tehnički, ali i politički proces koji, pored Crne Gore, zavisi i od Evropske komisije ali i od država članica, koje treba da se saglase po određenim pitanjima.

Kao razloge prolongiranja procesa, između ostalog, Drljević navodi i unutrašnje probleme sa kojima se Evropska unija trenutno susreće, kao što su Bregzit i migrantska kriza. Predsjednik Odbora Radunović smatra da se izlaskom Velike Britanije iz EU olakšava politički aspekt procesa integracije Crne Gore i ostalih zemalja aspiranata, jer treba pokazati da je ideja Evropske unije i dalje živa, te da izlazak Velike Britanije ne znači da će podstaći i druge zemlje članice da povuku isti potez, dok će integracija zemalja aspiranata Uniji donijeti svježinu.

Poslanicu Mariju Čatović zanimala je trenutna situacija oko uspostavljanja Eko-fonda. Glavni pregovarač Drljević je kazao da je uspostavljanje Eko-fonda od ključne važnosti za rješavanje ekoloških problema sa kojima se Crna Gora susreće, navodeći da je Eko-fond u finalnoj fazi realizacije, o čemu je bilo govora i na posljednjoj sjednici Vlade.

Poslanika Mihaila Anđušića zanimalo je kako glavni pregovarač komentariše percepciju građana Crne Gore o korišćenju EU fondova, tj. činjenicu da mali broj njih smatra da Crna Gora u dovoljnoj mjeri koristi sredstva iz EU fondova, i zamolio za nešto više informacija o pripremi pregovaračke pozicije Crne Gore za poglavlje 8 i spremnosti za otvaranje ovog poglavlja. Drljević je kazao da je mogućnost korišćenja EU sredstava najveća korist integracionog procesa i da, i pored zadovoljavajućeg procenta sredstava povučenih iz EU fondova, smatra da postoji mogućnost za napredak i dodatnu promociju u ovoj oblasti. Što se tiče poglavlja 8 - Konkurencija, Drljević ističe da je u toku rad na pripremi pregovaračke pozicije, čiju finalizaciju očekuje uskoro.

Poslanicu Ljiljanu Đurašković je zanimalo koji bi bili naredni koraci Kancelarije za evropske integracije u slučaju da Crna Gora zaključi 2018. godinu sa samo jednim otvorenim poglavljem, i kakvi su naredni potezi u slučaju porasta skepse građana Crne Gore prema Evropskoj uniji, koja je uslovljena migrantskom krizom i problemima sa kojima se Unija trenutno susreće. Glavni pregovarač Drljević je kazao da se nada da 2018. godina neće biti zaključena sa samo jednim otvorenim poglavljem. Drljević je istakao da je državama koje su u procesu pristupanja jako teško da održe entuzijazam kod građana u uslovima kada se Evropska unija susreće sa

brojnim unutrašnjim izazovima i problemima, ujedno ističući zadovoljstvo procentom podrške građana Crne Gore pristupanju Evropskoj uniji.

Poslanica Daliborka Pejović konstatovala je da će od datuma kada je potpisan sporazum o Stabilizaciji i pridruživanju do datuma za prijem Crne Gore u Evropsku uniju proći dvadeset godina, a potom se osvrnula na poglavlje 8 – Konkurencija, gdje je iskazala sumnju zbog nedostatka modela koji bi zaštitio konkurentnost crnogorskog tržišta. Sličnu situaciju kada je konkurencija u pitanju vidi i u sektoru poljoprivrede, kada se ima u vidu sistem kvota koji će Crna Gora morati ubrzo otvoriti. U osvrtu na poglavlje 27, poslanica Pejović je kazala da je prilikom skorašnjeg sastanaka COSAC-a u Beču stekla sliku o poziciji Crne Gore u odnosu na težnje Unije kada su klimatske promjene u pitanju i da se Crna Gora u odnosu na trenutne tokove u ovoj oblasti nalazi veoma daleko. Naglasila je i da se moraju pratiti trendovi EU u oblasti digitalnog tržišta, sa kojima za sada nismo mnogo upoznati, te da se mora voditi računa o tome kako da Crna Gora ostane ekonomski održiva i kako treba da funkcioniše nakon 2025. godine.

Predsjednika Odbora Slavena Radunovića interesovalo je kako su, nakon toliko godina od otpočinjanja procesa pregovora Crne Gore i Evropske unije, usaglašavanja sa evropskim zakonodavstvom i prihvatanjem standarda EU, u Crnoj Gori najveći investitori iz Rusije, Turske, arapskih država i Kine, dok među investitorima nema praktično nijednog iz zemalja članica Evropske unije.

Glavni pregovarač Aleksandar Drljević saglasan je sa konstatacijom poslanice Pejović da pregovarački proces traje dugo, izrazivši nadu da će u budućnosti tok pregovora ići mnogo brže, ali smatra da je ovo realna slika s obzirom na okruženje u regionu i događaje na ovim prostorima iz kraja prošlog vijeka. Uprkos svemu tome, Drljević smatra da je Crna Gora odmakla najviše u procesu integracija kada su zemlje Zapadnog Balkana u pitanju, i da se sada državama EU šalje lijepa slika progressa nasuprot ne tako davnih loših vijesti sa Balkana. On je iskazao neslaganje sa konstatacijom predsjednika Radunovića, kazavši da u Crnoj Gori ima investitora iz država članica EU, ali navodi da svaka nestabilnost u regionu odvlači potencijalne investitore i njihove težnje za ulaganjem. Drljević je kazao da je, pored Kancelarije za evropske integracije, uloga Odbora za evropske integracije i parlamentarna diplomatija jedna od ključnih u daljem procesu pristupanja, jer će podrška procesu integracije mnogo zavisiti od podrške parlamenata zemalja članica EU.

Predsjednik Odbora Radunović je pomenuo svoju konstataciju sa pomenutog sastanka COSAC-a u Beču: da mnoge države članice Evropske unije ne ispunjavaju uslove koje Unija zahtijeva od Crne Gore, ali i to da Crna Gora ne ispunjava uslove iz pregovora da bi zadovoljila zemlje članice EU, nego da bi evropski standardi zaživjeli u Crnoj Gori. Jer, i u slučaju da u nekom budućem periodu volja građana bude takva da se ne podrži pristupanje EU, bitno je imati evropski standard života koji je jednak onom u državama članicama EU.

Poslanik Momčilo Martinović smatra da nije cilj samo EU, već i da po evropskim standardima funkcionišemo kao društvo, te da tretman EU prema zemljama aspirantima nije ravnopravan sa onim prema nekim ranijim zemljama kandidatima. Martinović je trenutnu fazu pregovora sa EU okarakterisao kao političku fazu, a da je zbog internih problema sa kojima se Unija susreće proširenje u drugom planu. Poslanik Martinović navodi da bez zemalja Zapadnog Balkana EU neće biti jaka koliko bi zapravo trebala biti, ujedno istakavši da je proces pristupanja Zapadnog Balkana zapravo konsolidacija Evropske unije, a ne njeno proširenje.

Poslanika Bogdana Fatića interesovalo je kakvi su benefiti Crne Gore od predsjedavanja Strategijom EU za Jadransko-jonski region, podsjećajući da je Crna Gora od 1. juna ove godine preuzela jednogodišnje predsjedavanje Strategijom i da je to prvi put da jedna zemlja koja nije članica Evropske unije predsjedava pomenutom Strategijom. Glavni pregovarač Drljević je kazao da je to velika šansa za Crnu Goru, ujedno čast i obaveza, ali je prije svega velika šansa za realizaciju konkretnih projekata, jer su značajna sredstva na raspolaganju Crnoj Gori i sva realizacija će zavisiti upravo od same države.

Poslanika Adrijana Vuksanovića zanimalo je koja poglavlja je Crna Gora spremna da zatvori u narednom periodu, a sa druge strane interesovale su ga dobre strane novog modela funkcionisanja Kancelarije za evropske integracije i izazove sa kojima se suočava. Glavni pregovarač je istakao da je Crna Gora ispunila sva završna mjerila za poglavlja 7 i 10, dok se za poglavlje 6 uskoro očekuje usvajanje zakona koje predstavlja i završno mjerilo za zatvaranje poglavlja; uskoro se očekuje postizanje interne spremnosti za zatvaranje poglavlja 21, isti slučaj je i za poglavlje 28, dok se za poglavlje 20 očekuje revizija postojeće strategije kako bi se ispunilo završno mjerilo. U dijelu funkcionisanja Kancelarije za evropske poslove, Drljević ističe da je glavni izazov sa kojima se Kancelarija susreće upravo održavanje entuzijazma za proces integracije Crne Gore u EU.

Predsjednik Odbora Slaven Radunović stavio je na pojedinačno glasanje Sedamnaesti kvartalni izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju, za period januar – mart 2018. godine, Osamnaesti kvartalni izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju, za period april – jun 2018. godine i Deveti polugodišnji izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju, za period januar – jun 2018. godine. Izvještaji su jednoglasno usvojeni.

Predsjednik Odbora je konstatovao da će se, u skladu sa rezultatima glasanja, Skupštini dostaviti izvještaj sa predlogom zaključka o usvajanju polugodišnjeg izvještaja, i za izvjestioca predložio poslanika Adrijana Vuksanovića. Pozitivna mišljenja o kvartalnim izvještajima će, po dosadašnjoj praksi, biti dostavljena Kancelariji za evropske integracije.

Predsjednik Radunović se zahvalio gostima na učešću u diskusiji i otvorio narednu tačku dnevnog reda.

TAČKA 4

IZBOR ZAMJENIKA PREDSJEDNIKA ODBORA ZA EVROPSKE INTEGRACIJE

Predsjednik Odbora za evropske integracije Slaven Radunović pozvao je članove Odbora iz Demokratske partije socijalista da iznesu predlog za imenovanje zamjenika predsjednika Odbora za evropske integracije.

Poslanica Daliborka Pejović je za zamjenika predsjednika Odbora predložila poslanika Adrijana Vuksanovića, uz napomenu da je poslanik Vuksanović obavljao funkciju predsjednika Odbora za evropske integracije od početka 26. saziva 2016. godine, sve do ulaska kolega iz opozicije u sastav parlamentarnih odbora.

Predsjednik Odbora Slaven Radunović stavio je na glasanje predlog za imenovanje poslanika Adrijana Vuksanovića za zamjenika predsjednika Odbora. Predlog je jednoglasno usvojen.

TAČKA 5

RAZNO

U okviru ove tačke dnevnog rada, predsjednik Odbora je govorio o predstojećem XIV COSAP-u, koji će biti organizovan u Podgorici 2. i 3. decembra, i ukratko predstavio program konferencije. Takođe, predsjednik Radunović je kazao da je delegacija Turske iskazala interesovanje da prisustvuje ovogodišnjem COSAP-u, ali bez formalno upućenog zahtjeva, zbog čega Odbor nije u mogućnosti da Turskoj uputi pozitivan odgovor, sve dok ne postupe po proceduri koju predviđa Poslovnik COSAP-a. Radunović je pozvao članove Odbora da

uzmu učešće u diskusiji na panelima u okviru COSAP-a, stavivši im na raspolaganje Sekretariat Odbora za evropske integracije za svaku potrebnu pomoć u pripremi izlaganja.

Predsjednik Odbora Slaven Radunović se zahvalio prisutnima na konstruktivnim predlozima i zaključio 26. sjednicu Odbora za evropske integracije.

Sjednica je zaključena u 12.00 časova.

SEKRETARKA ODBORA

Marija Maraš

PREDSJEDNIK ODBORA

Slaven Radunović